

Lietuvos pašto istorijos fragmentai

ROKIŠKIO KRAŠTO MUZIEJUS

Rokiškio krašto muziejui rokiškėnas Algirdas Benjaminas Masiulis perdavė saugoti daug savo tėvo – pašto darbuotojo, fotografo, kolekcionieriaus – Jono Masiulio (1904–1989) sukauptų dokumentų, atvirukų, knygų, fotografijų. Iš jų galima daug ką sužinoti ne tik apie Masiulių šeimos gyvenimą, bet ir apie tarpukario Lietuvos pašto istoriją.

Rokiškio pašto darbuotojai, Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečio progą nufotografavę prie pašto pastato. 1928 m. vasario 16 d. Fotografijos nešmenas. RKM-58023

Jonas Masiulis prieš pasirašymą iš pašto tarnybos 1934 m. gruodžio 15 d. prie savo namo Rokiškyje. Fotografijos nešmenas. RKM-57978

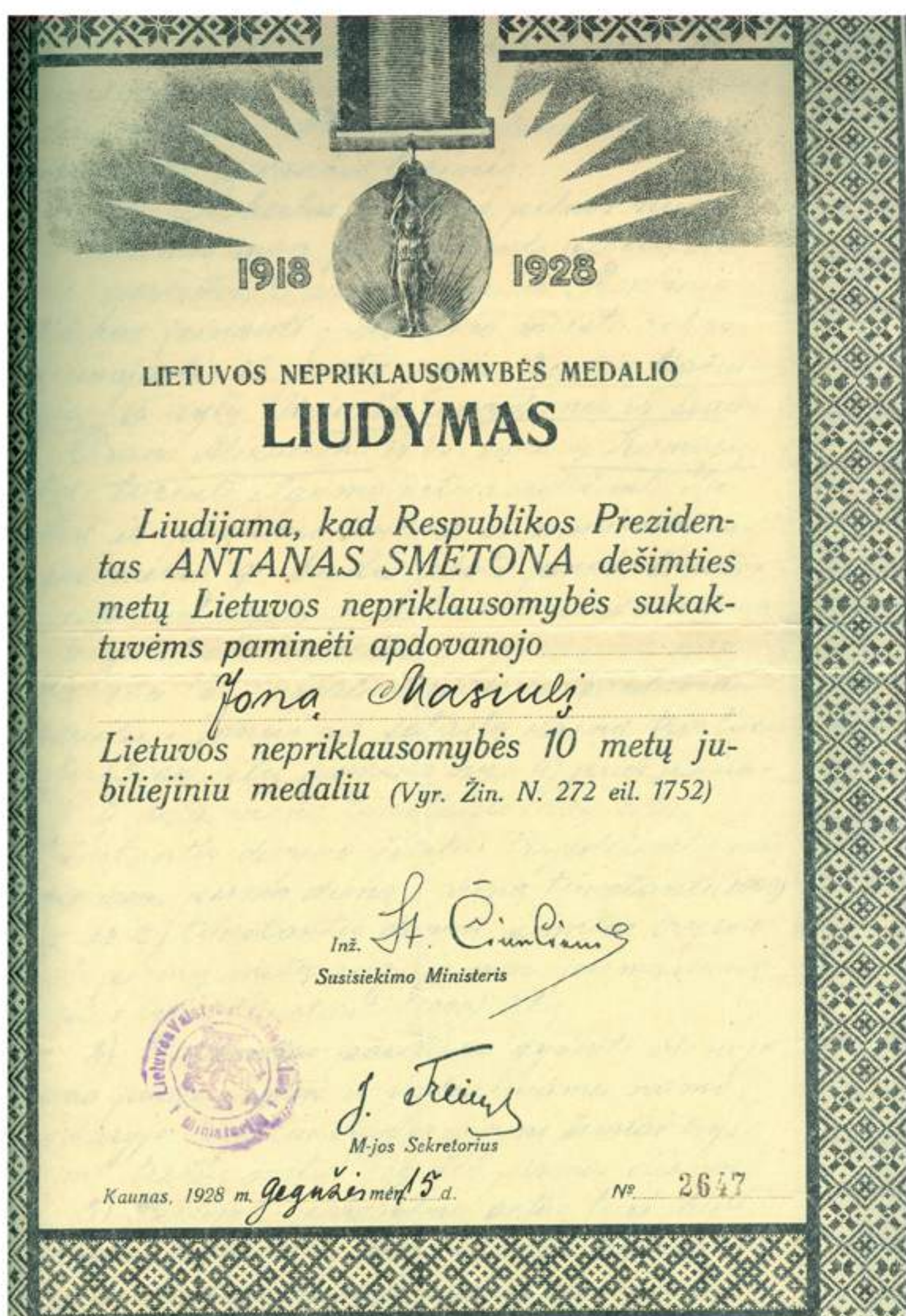
Rokiškio pašto darbuotojai. Iš kairės sėdi: J. Levenauskaitė, Z. Čepinskaitė, B. Jotytė, stovi: P. Žalys, N. Apulanytė. 1926 m. spalio 17 d. Fotografijos nešmenas. RKM-57990

Rokiškio pašto darbuotojai prie pašto pastato. Iš kairės: prisiėjęs Banevičius, vadininkai Verštelėnė, Verštelis, Jurgelėvičienė, Ešterėvičienė, Gerškaitė, laikininkai Dagys ir Čaplinkas. 1929 m. gegužės 10 d. Fotografijos nešmenas. RKM-57993

Rokiškio pašto naujasis rūmai. Lauke prie pastato stovi pašto darbuotojai. 1934 m. rugpjūčio 31 d. Fotografijos nešmenas. RKM-58024

Liudijimas, kurio pažymima, kad Lietuvos Respublikos Prezidentas Antanas Smetona apdovanojo Rokiškio patalynės Jono Masiulį Nepriklausomybės 10 metų jubiliejaus medaliu. Liudijimas patvirtintas 1928 m. gegužės 15 d. RKM-56480

1918 m. lapkričio 16 d. Lietuvos Respublikos finansų, prekybos ir pramonės ministras Martynas Yčas pasirašė potvarkį, kuriuo vadovaujantis buvo kuriama Lietuvos pašto valdyba, parengti jos nuostatai bei taisyklės. Per paštą buvo gaunama ir prenumeruojama spauda. Jis tapo greita informacijos perdavimo priemone, būtina įstaiga ne tik Lietuvos miestams, bet ir miesteliams. Laiškai, bandomės, siuntiniai, pinigų perlaidos pasiekdavo ir tolimiausius Lietuvos kampelius bei užsienio valstybes.

Vienas iš tarpukario pašto darbuotojų buvo fotografas, kolekcionierius rokiškėnas Jonas Masiulis. Vaikystėje jam kurį laiką teko ganyti bandą, mokytis batsiuvio amato. Vėliau susidomėjo fotografija. 1918–1921 m. mokėsi Kamajų (Rokiškio r.) pradinėje mokykloje. Kai ją baigė, Kamajų paštininkas Antanas Grinciušas pakvietė jį dirbti vietoj savęs Kamajų pašto viršininko padėjėju, o pats pasirinko vargonininko pareigas.

Kamajų pašte tuo metu dirbo 2 žmonės. Jiems reikėdavo priimti telegramas, išnešti laiškus. J. Masiulis mėgo piešti, todėl laisvalaikį rašydavo ir iliustruodavo skebimus.

1922 m. į Kamajus atvyko Rokiškio pašto viršininkas Vidutis. Jis susižavėjo dailiais skebimais ir pakvietė J. Masiulį dirbti į Rokiškio paštą. Užsidirbęs pašte pinigų, Jonas už 150 litų nusipirko naudotą dviratį (anuomet Lietuvoje retas kuris dviratis turėdavo).

J. Masiulis pašte dirbo visuose skyriuose. Dienos metu būdavo prie telefono, perdavinėdavo laiškus, juos registruodavo, darbavosi siuntinių skyriuje, o naktį būdavo. Dirbo valdininko darbu, bet gaudavo laiškininko atlyginimą. Tuo laikotarpiu, norint tapti valdininku, reikėjo baigti 4 gimnazijos klases ir specialius kursus.

1926 m. J. Masiulis su broliu Motiejumi įsitraukė į esperantininkų judėjimą, susirašinėjo su jo entuziastais iš JAV, Estijos, Čekoslovakijos, Estijos, Italijos, Ispanijos, Kanados, Lenkijos, Prancūzijos, Vokietijos, Švedijos ir kitų šalių. Rokiškio krašto muziejuje saugoma daugiau negu 100 atvirukų, siųstų 1926–1927 metais.

1934 m., dirbdamas pašte, Rokiškio galerijos, kosmetikos ir fotografijos reikmenų krautuvių „Naujiens“ J. Masiulis už 100 litų nusipirko plokštelinį dumplinį fotoaparata „Agfa Standart“. Pardavėjas Izaokas Klingmanas jam paaiškino ir parodė, kaip fotografuoti, padarė keletą bandomųjų fotografijų. Jonas pradėjo fotografuoti su dideliu užsidegimu, bet pirmosios nuotraukos išėjo blogos kokybės. Tada jis įsigijo Kazio Laucius išleista knygą „Fotografuoti gali kiekvienas“ ir iš jos mokėsi. Įgijęs daugiau žinių, pradėjo fotografuoti geriau.

1934 m. valstybės tarnautojų sveikatą tikrindavusi komisija pripažino, kad J. Masiulis yra visam laikui netekęs 80 % darbingumo, todėl turi būti atleistas iš tarnybos. 1941 m. jis vėl įsidarbino Rokiškio pašte (telegrafo darbuotoju), bet greitai buvo iš šių pareigų atleistas, jam išmokėta 2 savaalių darbo užmokesčio dydžio kompensacija.

Rokiškio pašto tarnautojai, apdovanoję Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmėčio medaliu. Trečioje eilėje antros iš kairės – Jonas Masiulis. 1928 m. gegužės 16 d. Fotografijos M. Gernaus. RKM-57997

Rokiškio pašto tarnautojai, apdovanoję Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmėčio medaliu. Trečioje eilėje antros iš kairės – Jonas Masiulis. 1928 m. gegužės 16 d. Fotografijos M. Gernaus. RKM-57994

Aviatiškos Motiejai Masiulius, raištas esperanto kalba, suktas iš Paryžiaus 1931 m. RK56111

La plej malnova esperantlingva,
la plej riĉe ilustrita
kaj enhava revuo estas

ESPERO KATOLIKA

Internacia Monata Gazeto

16-32 paĝa — 27 × 18,5

55, rue de Vaugirard, PARIS-VI

Specimeno kontraŭ respondkupono

22, Cours Albert Ier, PARIS 8^e

Kamaju g-vé 48

ROKIŠKIS

Litovujo